

І. В. Шевчук,

Вінницький торговельно-економічний інститут КНТЕУ, м. Вінниця

ОСОБЛИВОСТІ ФОРМУВАННЯ ТВОРЧОГО ПІДХОДУ В СТУДЕНТІВ ВИЩОЇ ШКОЛИ ЕКОНОМІЧНОГО ПРОФІЛЮ У ПРОЦЕСІ ВИВЧЕННЯ ІНОЗЕМНОЇ МОВИ

У статті розглядаються особливості формування творчого підходу в студентів вищої школи економічного профілю у процесі вивчення іноземної мови.

Ключові слова: студентська академічна група, вища школа економічного профілю, сприйняття навчальної інформації, творчий підхід, початковий етап навчання, професійні знання, іноземна мова, виховна діяльність.

THE CREATIVE ATTITUDE FORMATION PECULIARITIES OF STUDENTS IN HIGHER ECONOMIC ACADEMIC INSTITUTIONS IN THE FOREIGN LANGUAGE STUDING PROCESS

In the article the peculiarities of creative approach formation of students in higher economic educational institutions in the foreign language studying process are described. Economic disciplines and learning foreign languages nowadays have occupied a leading role not only in economic universities and economic faculties and also in almost all other universities.

Professional formation of students in higher education depends on the level of their cognitive properties, such as: perseverance, self-control, emotional stability. A huge influence on the professional development of students in higher education institutions produce their professional orientation, educational objectives and significance of their own activity.

Upgraded educational process of higher school of economics should be based on the study of the students' perception in studying of economic information and foreign languages and levels of development of the students' creative approach to professional knowledge. This path involves the use of student interest in learning knowledge through the development of creative approach to the process and focus in the right direction of his work. In the development and application of appropriate educational and correctional techniques can organize such an impact on student activities, which will be directed «inside – outside», and namely to improve the adaptability of a student and his teamwork in academic interest group through the student to the educational process. Consider the basic aspects of student creativity and enhance its creative approach to the study of economic sciences, foreign languages and the educational process.

Creativity of students in the mastery of professional knowledge in the process of learning a foreign language can be seen as a conscious desire to their deep understanding, evaluation and application in both the academic and professional activities.

The aim of the article is to analyze the importance of students' creativity formation in the process of obtaining professional knowledge in the study of foreign languages to facilitate the reorientation of the educational system of functional-executive basis for content-search and creativity; the factors of the students' educational information perception of economic subjects and foreign languages, which is based on economic education. From the perception of educational information point of view it is essential to analyze the level of the students' creative attitude development to professional knowledge, which is especially important to ensure such educational and training activities that will make the learning process interesting for students, according to their goals and wishes and add encouragement in the choice of future profession.

Key words: a students' academic group, higher economic academic institutions, learning information comprehension, creative approach, primary stage of education, professional knowledge, a foreign language educational activity.

ОСОБЕННОСТИ ФОРМИРОВАНИЯ ТВОРЧЕСКОГО ПОДХОДА У СТУДЕНТОВ ВЫСШЕЙ ШКОЛЫ ЭКОНОМИЧЕСКОГО ПРОФИЛЯ В ПРОЦЕССЕ ИЗУЧЕНИЯ ИНОСТРАННОГО ЯЗЫКА

В статье рассматриваются особенности формирования творческого подхода у студентов высшей школы экономического профиля в процессе изучения иностранного языка.

Ключевые слова: студенческая академическая группа, высшая школа экономического профиля, восприятие учебной информации, творческий подход, начальный этап обучения, профессиональные знания, иностранный язык, воспитательная деятельность.

Постановка проблеми. З огляду на демократичні перетворення останніх років, які відбуваються в українському суспільстві в цілому і в освітній галузі зокрема, постає питання про застосування засобів і методів виховної діяльності для створення фахівців нової демократичної формації. Вирішення цього питання потребує створення модернізованих демократичних освітньо-виховних підходів, одному з яких й присвячена дана робота. Справа в тому, що на сьогодні застосована в Україні традиційна освітньо-виховна діяльність у вищих навчальних закладах базується на сформованій ще за радянських часів основі [6]. Така модель освіти зберігає ключові позиції у питаннях виховання в сучасній вищій школі України, відчужує і викладача, і студента «як від предмету вивчення, так і від цінності навчання: ні перший, ні другий не переслідує у процесі взаємодії власне освітні цілі, які відповідають особистим інтересам; і перший, і другий будують свою діяльність під примусом» [3, с. 185–186]. Цей підхід в освітньо-виховній системі призводить до зниження навчальної мотивації та негативно позначається на результатах освітньої діяльності. До того ж, він має величезні негативні наслідки для особистості як студента, так і викладача. Традиційна система освіти та виховання створює перешкоди на шляху до формування творчої особистості студента і призводить до випуску молодого фахівця із заздалегідь зниженим професійним та творчим потенціалом, недбалим ставленням до власної кваліфікації. Через це актуальність даного дослідження є дуже важливою.

Аналіз попередніх досліджень. Проблеми формування творчого підходу у студентської молоді до професійних знань та факторів сприйняття ними навчальної інформації розглядаються у дослідженнях Л. О. Белової, П. М. Бойчука, Г. С. Костюка, О. В. Михайлова, Г. В. Чаплицької. Різні аспекти творчого ставлення студентів до професійних знань розкриті у працях О. О. Вишневської, О. М. Галус, Л. В. Зданевич, Н. С. Пряжникова, В. А. Семиченка та ін. Сприйняття навчальної інформації студентами досить детально розглянуті в працях Т. І. Глухової, В. І. Ковалевського, А. Л. Налчаджян, К. А. Огієнка.

Мета дослідження – проаналізувати важливість формування творчого підходу в студентів до одержання професійних знань у процесі вивчення іноземної мови, що сприятиме переорієнтації освітньої системи з функціонально-виконавчої основи на змістовно-пошукову, творчу; розглянути фактор сприйняття навчальної інформації економічних дисциплін та іноземних мов, на якому базується економічне виховання. З позицій сприйняття навчальної інформації проаналізувати рівень сформованості творчого ставлення студентів до професійних знань, що є особливо важливим для забезпечення такої виховної і навчальної роботи, яка зробить освітній процес цікавим для студентів, відповідним до їхніх цілей та побажань, додасть привабливості у виборі майбутньої професії.

Виклад основного матеріалу. Економічні дисципліни та вивчення іноземних мов в наш час займають одне з провідних місць не тільки в економічних вузах і на економічних факультетах, а практично у всіх вищих навчальних закладах. [5; 9].

Професійне становлення студентів у вищому навчальному закладі залежить від рівня розвитку їхніх пізнавальних властивостей, зокрема таких як: наполегливість, самовладання, емоційна стійкість. Величезний вплив на професійне становлення студентів у вищих навчальних закладах справляють їх професійна спрямованість, значущість навчального завдання та власна активність.

Модернізовані освітньо-виховні процеси вищої школи економічного профілю повинні ґрунтуватися на вивченні особливостей сприйняття студентами навчальної економічної інформації та іноземних мов і рівня сформованості у студентів творчого підходу до професійних знань. Такий шлях передбачає задіяти зацікавленість студента в оволодінні знаннями через розвиток творчого ставлення до цього процесу і спрямування в потрібному напрямку його власної творчості. У розробці та застосуванні відповідних освітніх і виховних методик можна організувати такий вплив на діяльність студента, що буде спрямовано «зсередини – назовні», тобто покращити адаптованість студента та його колективну роботу в академічній групі через зацікавленість самого студента до освітньо-виховного процесу. Розглянемо основні аспекти, пов'язані з творчістю студента й активізацією його творчого ставлення до вивчення економічних дисциплін, іноземної мови та виховного процесу.

Творчий підхід студентів в оволодінні професійними знаннями у процесі вивчення іноземної мови може розглядатися як усвідомлене прагнення до глибокого їх осмислення, оцінки та застосування як у процесі навчальної, так і професійної діяльності.[1]. Професійні знання є фаховими знаннями, які дозволяють вільно орієнтуватися в економічних ситуаціях і подіях, давати їм економічну оцінку; знаходити ефективні економічні технології; знання іноземної мови допомагають встановлювати ділові економічні відносини. Творчий підхід студентів до оволодіння професійними знаннями є основою професійної компетентності спеціаліста.

Формування творчого підходу у студентів до засвоєння професійних знань у процесі вивчення іноземної мови як керований процес залежить від доцільно обраної або розробленої освітньо-виховної методики, що забезпечує розвиток знань, умінь і навичок, накопичення початкового творчого досвіду професійної діяльності. Така методика повинна містити наступні компоненти системи формування творчого ставлення: мотиваційно-цільовий; когнітивний; процесуальний; контрольно-результативний [7; 8].

Основним показником ефективності освітньо-виховної методики є динаміка сформованості творчого ставлення до професійних знань у процесі вивчення іноземної мови. Її встановлювали на основі таких критеріїв і показників: стійкий характер пізнавального інтересу, активність студентів (лише в 11%); рівень засвоєння знань і системність знань (нестійкий – 54% і ситуативний – 46%); рівень сформованості умінь (у 70% переважає репродуктивний); характер оцінних суджень (5% – творчий підхід) і прояв умінь знаходити та оцінювати помилки (у 68% відсутня критичність). Для виявлення результатів експериментальної роботи були розроблені показники творчого ставлення студентів до професійних знань [9].

За наведеною інноваційною освітньо-виховною методикою до високого рівня належать студенти, у яких склався стійкий інтерес до набуття професійних знань та творчої діяльності, постійно виявляється активність у процесі отримання знань (звернення до додаткової інформації, вибір творчих завдань для виконання); в разі вибору є прагнення до творчого застосування знань саме в нових ситуаціях, які мають сформовану системність, тобто вирізняються наявністю системи дій, вмінням прогнозувати як результат виконуваної дії, так і спосіб її виконання; мають творчий рівень оволодіння економічними вміннями (аналізувати, порівнювати та узагальнювати інформацію економічного спрямування); в яких сформувався критичність мислення, тобто вміння давати об'єктивну, обґрунтовану оцінку теоріям, фактам, судженням і власним діям, критично оцінювати помилки, знаходити оптимальні шляхи їх усунення.

Студенти з достатнім рівнем творчого ставлення до професійних знань мають відносно стійкий інтерес до діяльності, який вимагає постійного або періодичного стимулювання; обирають завдання як творчого, так і репродуктивного характеру; уміють прогнозувати результат виконуваної дії, але не завжди правильно; їхній рівень володіння економічними вміннями носить переважно реконструктивний характер; вони відчувають ускладнення в аналізі та порівнянні інформації; уміють дати обґрунтовану та ціннісну (але не завжди об'єктивну) оцінку професійним знанням і власним діям, критично оцінюють помилки. Студенти із середнім рівнем виявляють ситуативний інтерес до професійних знань, обирають як репродуктивні, так і творчі завдання, але часто неправильно їх виконують; оцінюють помилки частково критично.

У студентів з низьким рівнем відсутнє творче ставлення до професійних знань.

Висновки. Отже, ми проаналізували важливість та особливості формування творчого підходу в студентів до одержання професійних знань у процесі вивчення іноземної мови, що сприятиме переорієнтації освітньої системи з функціонально-виконавчої основи на змістовно-пошукову, творчу; розглянули фактор сприйняття навчальної інформації економічних дисциплін та іноземних мов, на якому базується економічне виховання. З позицій сприйняття навчальної інформації проаналізували рівень сформованості творчого ставлення студентів до професійних знань, що є особливо важливим для забезпечення такої виховної і навчальної роботи, яка зробить освітній процес цікавим для студентів, відповідним до їхніх цілей та побажань, додасть привабливості у виборі майбутньої професії.

Література:

1. Бодров В. А. Психология профессиональной пригодности : Учебное пособие для вузов / В. А. Бодров. – М. : PerSe, 2001. – 511 с.
2. Вишневецька О. О. Педагогічні умови поліпшення підготовки майбутніх менеджерів у бізнес-коледжі / О. О. Вишневецька // Наукові записки кафедри педагогіки. – Харків : Константа, 2001. – Вип. VI. – С. 26–32.
3. Гусинский Э. Н. Введение в философию образования / Э. Н. Гусинский, Ю. И. Турчанинова. – М. : Издательская корпорация «Логос», 2000. – 224 с.
4. Доний В. М. Психологія і педагогіка життєтворчості : навчально-методичний посібник / В. М. Доний. – К. : ІЗМН, 1996. – 792 с.
5. Михайлов О. В. Формування соціальної зрілості студентів економічного профілю: дис... канд. пед. наук: 13.00.07 / Кіровоградський держ. педагогічний ун-т ім. Володимира Винниченка / О. В. Михайлов. – Кіровоград, 2000. – 202 с.
6. Основи демократії: Навч. посібник для студентів вищ. навч. закладів / Авт. колектив: М. Бессонова, О. Бірюков, С. Бондарук та ін.; За заг. ред. А. Колодій; М-во освіти і науки України, Ін-т вищої освіти АПН України, Укр.-Канад. проект «Демократична освіта», Інститут вищої освіти. – К. : вид-во «Ай Бі», 2002. – 684 с.
7. Пряжников Н. С. Профессиональное и личностное самоопределение / Н. С. Пряжников. – М., Воронеж : НПО МОДЭК, 1996. – 253 с.
8. Семиченко В. А. Теоретичні та методичні основи професійного самовиховання студентів вузу : Навчально-методичний посібник / В. А. Семиченко, О. М. Галус, Л. В. Зданевич [За заг. ред. В. А. Семиченко]. – Хмельницький : ХГП, 2001. – 253 с.
9. Чаплицька Г. В. Формування творчого ставлення до професійних знань студентів економічних спеціальностей : дис... канд. пед. наук: 13.00.04. / Г. В. Чаплицька. – Харківський державний педагогічний університет ім. Г. С. Сковороди. – Харків, 2003. – 19 с.